

מסורת הש"ס

(א) ג'ר"ח תלפ"ח (ב) ג'ר"ח תש"ח
 חס"ד ז"ק זל: ד"ה ערב;
 (ג) [מבואות ד.ל.ד. (ד) קדושין
 פ: שמות פ"ג (ה) זכ"ה
 שם מי שאין לו חלק לקרוע
 כי ואלו גיר' אחרת היתה
 לפניהם ועיין במהש"א,
 (ו) ש"ך במשנה דלפני י"ט;
 (ז) ג"ר ש"ך למשי' דלפני
 (ח) (ט) ז"ל דהמזבח מקדש
 (ד' פג.) וע"ע חסדו
 פסחים פג. ד"ה ר' שמעון
 אומר דף קט: ד"ה וחוסה
 ומס' עירובין מה. ד"ה ר'
 יהודה].

גליון הש"ס

גמ' אביר אחר וישיבה
 דר"י אחר. לא ידענו מה
 חסד צוה הא' אחר
 בביתא גמ' לעיל דף כג
 ע"א ולא דברים שאל
 אכור כסו וכו' וכתבתי:

לעזי רש"י

שייב"ש"ש [שו"ת ג"ה].
 חלקו.

מוסף רש"י

דברים שבצינעא. שאני
 ניכר לנביא שזהו אצל כבד
 (בבב"ב ד.ל.ד.) כל יום.
 ולד שמת בתוך שלשים יום
 אין ת"ך לכדו כמותו
 להוצילו לקבורה, לא נמנה
 ולא נכלה אלא חמץ
 (קדושין פ"ג)
 באשה אחת ושני
 אנשים. ואין ת"ך יום
 ללוות אלא ג' (שם). אבל
 לא באיש אחד ושני
 גשים. משום יחוד, שלא
 היו ע"ה קבורה סמוך
 לעזי (שם).

רבינו חננאל

בעא מיניה ר' יוחנן
 משמואל יש אבילות
 בשבת או לא. אמר ליה
 אין אבילות בשבת. אמר
 רבנן משמיה דשמואל,
 אבל שמיש מטו חייב
 מיתה. א"ל ר' פפא
 אסור אתמר ומשמיה דר'
 יוחנן אתמר. אמר רב
 תחליפא אמר שמואל,
 אבל שלא פרע ראשו
 ולא פירם בגדי חייב
 מיתה, שנאמר וראשכם
 אל תפרעו ובגדיכם לא
 תפרעו ולא תמותו, מכלל
 שאחר שלא פירע ושל
 פירם חייב מיתה. אמר
 רפח תנא באביל רבתי,
 אבל אסור לשמש מטו
 ומעשה באחד ששימש
 מטו בימי אבילו ושמו
 חזירי את גיטת. אמר
 משמיה דשמואל פח"ז
 חובה. פריעת הראש,
 חזרת קרע לאחוריו, זקיפת
 המטה, לעשותה בשבת,
 להודיע שאינו נוהג אבל
 בשבת. אבל תנ"ך, נעילת
 סנדל, חשימי המטה,
 חרצית דיום ורגלים בחסין
 ושתי. ורב אמר אין
 [פריעת] הראש בשבת
 ושתי. ומשקין לשמואל
 מאי שנו נעילת הסנדל
 דאמר רשות דלאו כולי' עלמא מסני במסני,
 דאמר כל קרע שאינו בשעת חימום אינו עטיפה. פי' עטיפת ישמעאלים
 דאמר שמואל, כסכה שפמו וזקנו וחוטמו במצנפתו או בשליתו. והוא אלתמה בלשון ערב. ועד כמה מן[ס]ן מחור רב נחמן
 עד גובי דקא. אמר ר' יוחנן לא שנו אלא שאין מנעלין ברגליו, אבל יש מנעלין ברגליו מנעלי מוכיחין עליו. וקיימא לן
 כרב דאמר פריעת הראש נמי בשבת רשות. [פריעת הראש] [פי'] צריך לגלות חוטמו ושפמו וזקנו שיהיה מכסה בימי אבילו,
 [להודיע] כי אין אבילותו בשבת, אבל לגלות ראשו אין צריך. ואם בא להתעטף בצינעא עטיפת ישמעאלים אין בכך כלום.
 (א) ולא כפי עטיפה כולי האי. דהא רב יוסף דהוא בתרא עבד כרב. דאמר רבא אבל מן[טיל] באונקלי בתוך ביתו. ואונקלי
 היא מצנפת, כגון מצנפת של כהן גדול, כדגרסינן בסוף מנחות מעשה דחזתי ושמי בני שמעון הצדיק הלבישו באונקלי
 וחגרו בצלצול. אבילותא [לרב יוסף] דפרס סודרא ארישית כעטיפת ישמעאלים וקאדיל ואתי בביתיה. אמר ליה, לא
 סבר לה לאין אבילות בשבת, אמר ליה דברים שבצינעא נוהג. ומקשינן תוב לשמואל, וכל קרע שאינו בשעת חימום אינו
 קרע. והא אמר ליה לשמואל נח נפשיה דרב וקרע עליה תליסר כברי מאני. ור' יוחנן קרע על ר' חנינא י"ג אצטיל דמילתא,

אבל רבסי. מסכת שמחות: גוייתו. כל גופו ואיכא דלמרי אכר
 שלו: פריעת הראש. שמגלה האבל ראשו בשבת ואינו מתעטף וחזרת
 קרע לאחוריו וזקיפת המטה חובה בשבת: נעילת הסנדל. דלאו
 כולי' עלמא סיימי מסאנייהו בשבת ולא מוכח דאבל הוא: לא כולי'
 עלמא מגלי רשיהו. בשבת ואע"פ
 שמתעטף לא מייחזי כאבל: נשעת
 חימום. נשעת התחלת הצער נשעת
 מיתה: וכל עטיפה שאינה עטיפת
 ישמעאלים. הלכך כיון דכל ימי שבת
 שהוא אצל מתעטף כישמעאל אס'
 אינו נוטלה בשבת נראה כנוהג
 אבילות דכ"ע לא נהיגי צעטיפה זו
 אלא אצלם בלד: מחוי ר"ג.
 עטיפת ישמעאלים: גובי דיקנא.
 גומות שכלתי למטה מפיו: לא שנו.
 פריעת הראש בשבת דלר"ך לגלות
 חוטמו ושפמו וזקנו שהיה מכוסה
 צימי אבילו להודיע כי אין אבילות
 בשבת: אלא שאין מנעלים ברגליו
 אצל יש מנעלים ברגליו מנעלי
 מוכיחים עליו. דאינו אצל אצל לגלות
 ראשו אינו ת"ך ואם לא להתעטף
 צינעא אפי' כעטיפת ישמעאלים אין
 בכך כלום: דמסתפינא מיניה.
 בקושיות: מחליף וקורע. אפי'פ
 שאינו שעת חימום: ככדו אצני שנו
 אצל לכולי עלמא: אין קורע אלא
 בשעת חימום: מחליף שמיעא. לרב
 אושעיא הא דלמרי אין מתאחין שמע
 מינה האי דלמרי אין מתאחין אצוה
 דרב אושעיא: אונקלי. שייב"ש"ש
 חלוק שקורעו: בתוך צינעא
 מותר לנהוג אבילות בשבת: דפרס
 סודרא ארישית. בשבת משום עטיפה
 דנהיג אבילות: כל ל' יום יואל
 בחיק. בן ל' יום מוילאו חמץ לבית
 הקברות ולא צארו: אצל לא צאש
 אחד. שאין מתייחדין עם האשה:

לשמואל נח נפשיה דרב קרע
 מסתפינא מיניה א"ל לרבי יוחנן נח נפשיה דר' חנינא
 אצטיל מלתא אמר אול גברא דהוה מסתפינא מיניה שאני רבנן דכיון דכל
 שעתא מדכרי שמעתייהו כשעת חימום דמי א"ל רבין בר אדא לרבא אמר
 תלמידך ב שבת קורעו לאחוריו ואם בא להחליף מחליף
 וקורע ב בשבת קורעו לאחוריו ואם בא להחליף מחליף ואינו קורע כי תניא
 היא בכבוד אביו ואמו אותן קרעין מתאחין או אין מתאחין פליגי בה אבוב
 דרב אושעיא ובר קפרא ב חד אמר אין מתאחין וחד אמר מתאחין תסתיים
 דאבוב דרב אושעיא דאמר אין מתאחין דאמר רב אושעיא אין מתאחין
 ממאן שמיע ליה לאו מאבוב לא מבר קפרא רביה שמיע ליה אמר רבא
 אבל מטייל באונקלי בתוך ביתו אביי אשכחיה לרב יוסף דפרס ליה
 סודרא ארישית ואויל ואתי בביתיה א"ל לאו סבר לה מר אין אבילות בשבת
 א"ל הכי א"ר יוחנן דברים שבצינעא נוהג: ר"א אומר משחרב בית המקדש
 עצרת כשבת וכו': אמר רב גידל בר מנשיא אמר שמואל הלכה כר"ג
 ואיכא דמתני להא דרב גידל בר מנשיא אהא ב כל ל' יום ב תינוק יוצא
 בחיק ונקבר באשה אחת ושני אנשים אבל לא באיש אחד ושתי נשים
 אבא

ציתו הני דברים דקריעה אי הוה אסור נעילת הסנדל צננעא וכל שאר דברים: א
 ר"ה ויוה"כ כרגלים וכו"ש עצרת לאחר חורבן ולישנא לא אחי שפיר דהוה ליה למתני ר"ג אומר אף ר"ה ויוה"כ כו':
 וחכמים אומרים לא כדברי זה כו'. ולא שייך למימר היינו מנה קמא דנימא כולוהו אמו לפרש מילתא דתנא קמא כי הוה דלא ירבה
 לו נשים צפיק ב' דסנהדרין (דף כה). וההיא (דמקדש) ב'. הלכה כר"ג. מינה כיון דלמרי שמואל (נעיל דף יח. כה). הלכה
 כדברי המיקל צאכל אמאי איצטריך למיפקק הלכה כר"ג וי"ל דחומרא נמי הוה דאס קצרו סמוך לחשיכה ולא היה לו שעה אחת לנהוג בו
 אבילות או קצרוהו נכרים ציוס טוב או שמע שמועה קרובה ציוס טוב אס הם כרגלים אינם עולים למנין צענה ואם הם כשבת עולים:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קמן

כד.

בעא מיניה ר' יוחנן משמואל. מיהו ר' יוחנן לא קיבל משמואל
 דאיהו סניחא ליה דברים שבצינעא נוהג כדפרישית לעיל:
 הא אחר שלא פרע בו. אע"ג דפסטי' דקרא הא אחר פורע
 ופורס ואם הם יעשו ימותו נראה דאסמכתא צעלמא הוא
 דהא לא מיימי להו סוף פרק הנשרפין
 (סנהדרין דף פג.) גבי אלו שצמיחה:
 ושמואל צעמיחה. פי' בתוספ'
 הרב דרב סבר
 דעטיפת הראש שאינה כעטיפת
 ישמעאלים הוה עטיפה ומסתמא רב
 ושמואל הלכה כרב יש מפרשין דרמיח
 ידים דקאמר הכא רשות היינו כמ"ד
 פרק צמה מדליקין (שבת דף כה):
 דצלה אבילות הוא רשות אצל לר"ג
 בר ינחם דלמרי התם ואני אומר מזהו
 צאכל נמי הוה מזהו ולא רשות
 ונראה דלא תריך למימר הכי אלא הכי
 פירשוהו הכא דמשום אבילות אינו חובה
 להראות אבילות בשבת:

לא שנו שאין לו מנעלים ברגליו.
 מינה דכי היכי דמנעלי
 מוכיחין עליו אמאי לא אמרי' אחד
 מהני מוכיחין ונמלא דאינו חובה כי
 אס האחד ושמא צמנעלים יש הוכחה
 יומר: וכל קרע שאינו בשעת
 חימום אינו קרע. נראה דהא דלמרי
 לעיל (דף כה) מי שמדמן לו חלוק בתוך
 ז' אע"פ שאינו שעת חימום שמה
 דוקא כגון שקרע כדו והכא מיירי
 בשלא קרע עדיין אינו כגון שאין לו
 חלוק צענה ראשונה חייב לקרוע
 כשיהיה לו אפי' שלא בשעת חימום
 ולי נראה דכלל שעה שיוכל להסתמך
 על מתו אפי' לזמן מרובה אחר מיתתו
 קרוי שפיר צענה חימום כמו שאמרנו
 ברגנן משום דמדכרי שמעתייהו הוא
 הדין נמי כלל מת שיוכל להסתמך
 עליו והא דפריך בסמוך ולא משני
 הכי משום דצלאו הכי משני שפיר:
 כי תניא חסיה בכבוד אביו ואמו.
 ומכאן קשה לי על מה שפי'
 למעלה (דף כה) ב' דגרסי' רבי חנינא
 מי שאין לו אלא חלוק אחד דמיירי
 ככה"ג דמחליף וקורע דהא גבי אצני
 ואמו אמר הכא מחליף וקורע כל
 צענה ולעיל (שם) אמרי' על אצני
 ואמו קורע לעולם וכו':

הכי א"ר יוחנן דברים שבצינעא
 נוהג. פסק בזהלכות גדולות
 כר' יוחנן לאפוקי מרש שמואל דלמרי
 לעיל משמיה מרש רשות ודברים
 שבצינעא הוה וצפ"ק דכמוצות (דף
 ד.) נמי קאמר עלה מסיע ליה לר'
 יוחנן דלצ"י ודצא סברי כוותיה
 ואע"ג דקיימא לן (לעיל דף יח. כה). הלכה
 כדברי המיקל ה"מ צמחלות
 של תנאים אצל צמילתא דאמוראי לא
 אמרן מספקא לי כי היכי דשרי בתוך
 ר"ה ויוה"כ כרגלים וכו"ש אומר אף ר"ה ויוה"כ כו':
 וחכמים אומרים לא כדברי זה כו'. ולא שייך למימר היינו מנה קמא דנימא כולוהו אמו לפרש מילתא דתנא קמא כי הוה דלא ירבה
 לו נשים צפיק ב' דסנהדרין (דף כה). וההיא (דמקדש) ב'. הלכה כר"ג. מינה כיון דלמרי שמואל (נעיל דף יח. כה). הלכה
 כדברי המיקל צאכל אמאי איצטריך למיפקק הלכה כר"ג וי"ל דחומרא נמי הוה דאס קצרו סמוך לחשיכה ולא היה לו שעה אחת לנהוג בו
 אבילות או קצרוהו נכרים ציוס טוב או שמע שמועה קרובה ציוס טוב אס הם כרגלים אינם עולים למנין צענה ואם הם כשבת עולים:

קומי ציפריא, אדם גדול קדוש צנוע הוא. חד זמן חמון ליה שאל בשלום אבילא בשבת. אמר אול אמר ליה ר' און
 הוא דאת מתני שביחה, אמר ליה הן, א"ל שאל בשלום אבילא בשבתא. אמר לון בעין אתון מידע חייליה, אתא
 לאודעין דאין אבילות בשבת, דכתיב ברכת ה' היא תעשירי, וזו ברכת שבת. ולא יוסיף עצב עמה, וזו אבילות, כמו
 דאמר נעצב המלך על בנו. (תני אורסו לא מתאבל ולא אונן עליה. תני כל שמתאבלין עליו מחאבלין כמו.
 רב מתא אחותו פקיד לחיה בריה כד תהא סליק לגבאי של נעלין מעל גרליך). ר' יונה סלק לגביה ר' גוריון
 בשבת דגו שבעת ימי אבילו, נפק לגביה לביש סנדלי. אמר ליה אתא (זכר) [סבר] דילפח עובדא מניך דבשבת
 [מותר] בעילת הסנדל. ולא ילפח עובדא מבר שז זעיר. ואין דובר אליו דבר, אפילו דבר תורה. אמר ר' יוחנן
 שלא היו יודעין אמה לפחות, אם כיסורין שבגופו אם כחיסורן ממנו אם בגופו בניו ובנותיו. מתיב' משהרוב בית
 המקדש ר' אליהו אומר עצרת בשבת, רבן גמליאל אומר ראש השנה יום הכיפורים כרגלים. דייקנן מנה דבר
 שכן עצרת אשורא כרגלים. אמר גידול בר מנשה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל. איכא אמוראי ליה גידול
 דהא דתניא תינוק כל ל' יום יוצא בחיק, ונקבר באשה אחת ובשתי אנשים, אבל לא באיש אחד ושתי נשים.

עין משפט
 גר מצוה

קנח א מיי פ"ח מהל'
 אצל ה' א סמג
 עין מדרים ד' טו"ש"י
 פ"ח שטף פ':
 ב מיי פ"ה שם הליה
 טו"ש"י שם פ' שפג
 שטף פ':
 קנח ג ד מיי פ"י שם
 ה' א סמג שם
 טו"ש"י י"ד ס' מ טע"י א:
 קם ה מיי פ"ח שם הלי
 ג סמג שם טור י"ד
 טע"י שם:
 קסא ו ד מיי פ"ה שם
 ה' י טע"ט י"ד
 טע"י שם:
 קסב ח מיי פ"י שם הלי
 א טו"ש"י י"ד [ס']
 שם שטף י"ד [ס'] וס' מ
 טע"י א:
 קסב ט מיי שם פ"ט הלי
 א טו"ש"י י"ד ס' י
 שם טע"י י:
 קסד ו מיי שם פ"י הלי
 י סמג שם טו"ש"י
 י"ד ס' שם טע"י ד:

תורה אור השלם

1. ויאמר משה אל
 אהרן
 ולאייתמר בנני ראשיכם
 אל תפרעו ובגדיכם לא
 תפרעו ולא תמותו ועל
 כל העדה יקצף ואחיהם
 כל בית ישראל יקבו את
 הנשקפה אשר שרף יי:
 ויקרא י י

רבינו חננאל (המשך)

אמר (ליה) אול ליה
 גברא דהוה מסתפינא. הנה
 קרעו בשעת שמעיה שלא
 בשעת חימום. ופריקין
 שאני רבנן דכיון דכל
 שעתא מדכרי שמעתייהו
 שעת שמעיה כשעת
 חימום דמי. רבא אמר
 מהכא. דתניא אבל [כל]
 שבעה קורעו לפניו.
 ואם בא להחליף חלוקו
 מחליף. וקורע החלוק
 שלובש. הנה קריעתה
 אפילו בשעת חימום.
 ופריקין כי תניא הוה
 שאלו קרעו כל חלוק שלובש
 אפילו כל שבעה, בכבוד
 אביו ואמו. תשלום
 הברייתא. ובשבת קורעו
 לאחוריו, כדאמרן חזרת
 [קרע] לאחוריו בשבת
 חזרתה, ואם בא בשבת
 להחליף חלוקו מחליף
 ואינו קורע. וירושלמי הרי
 שהיה מחליף בגדיו [כל]
 בשבת חייב לקרוע כולו.
 אותן קרעין מתאחין או
 אין מתאחין. אסיקנא
 חלוקת אמר דר' אושעיא
 ובר קפרא. וירושלמי אבל
 שבא מן הדרך והיה
 גלוי קהות מותר להרחיק,
 שאין רחיצת צותן רחיצה.
 תני אבל ומנוחה שהיו
 מהלכין בדרך מותרין
 בנעילת הסנדל ולכשיבואו
 לעיר יחלצו, וכן בתשעה
 באב, וכן בתענית צבור.
 תני מקום שנהגו לשאול
 בשלום אבליים בשבת
 שואלין. [נ] אושעיא רבה
 חמא אבלין בשבת ואמר
 להו שלום עליכם כמנהג
 מקומנו. ר' יוסי בן חלפתא
 הוה מושבתי ברי' מאיר